

BODZSÁR ÉVA, ZSÁKAI ANNAMÁRIA: A humánbiológia válogatott fejezetei

(Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, 2019. ISBN: 978-963-284-861-7, 193 oldal)

2019-ben megjelent az Eötvös Loránd Tudományegyetem kiadásában a „Humánbiológia válogatott fejezetei” című, auxológiai témájú tankönyv. A „Bevezetés és szinopszis” című első fejezetet „A humán növekedésvizsgálatok története” című fejezet követi, amely a hazai és külföldi legfontosabb növekedésvizsgálatokat mutatja be röviden. A testi fejlődési mintázat jellegzetességei „A prenatális és gyermekkori növekedés és érés”, illetve „A serdülő-, ifjú- és felnőttkor” című fejezetekben kerültek bemutatásra. „A testi fejlettség, motorikus és szellemi érettség közötti kapcsolat” című fejezetet „A testösszetétel életkori és nemi különbségei” és „A testalkat életkori és nemi variációi” című módszertani fejezetek követik. „A humán növekedés evolúciója” című fejezetben a humán testi fejlődési mintázat kialakulását tekinthetjük át, majd „A növekedés és érés genetikája” és „A növekedés és érés endokrinológiája” című fejezetekben a testi fejlődési mintázatra hatással lévő tényezők közül a belső környezet hatásai, azaz a genetikai és endokrin hatások részletes bemutatása következik. A külső környezet testi fejlődésre gyakorolt hatásait „A táplálkozás és a növekedés” és „A környezeti tényezők hatása a növekedésre és érésre” című fejezetek tárgyaljuk, majd a „Szekuláris változások a növekedésben és az érésben” című fejezet zárja szakmai részét a tankönyvnek. Az ismeretanyag jobb megértését a gazdag ábraanyag, az áttekinthetőséget és a tanulás megkönnyítését pedig a részletes tárgymutató szolgálja.

A kötet összeállításakor célunk volt a korábban „Humánbiológia – Fejlődés: növekedés és érés” (Bodzsár Éva) címen megjelent tankönyvben összefoglalt ismeretek kibővítése a 2000-es évek eleje óta összegyűlt új tudományos ismeretek, illetve az auxológiai témakörű kurzusaink során felmerülő hallgatói igények alapján. A tankönyv megjelentetését indokolta, hogy napjainkban nincs hallgatóink számára elérhető, auxológiai ismereteket összefoglaló, magyar nyelvű egyetemi tankönyv hazánkban.

A tankönyv anyagának összeállítása és az egyes fejezetek tárgyalási módjainak kialakítása során igyekeztünk több évtizedes felsőoktatási és kutatási tapasztalatainkat hasznosítani. A fejezetek ismeretanyagainak kiválasztásánál az az elv vezérelt bennünket, hogy megmutassuk, milyen elemekből áll az az eszköztár, amelynek segítségével – a humán egyedfejlődésnek meglehetősen összetett, bonyolult folyamatát más-más oldalról közelítve – végül is kirajzolható egy, a korunk ismereti szintjén álló, a valóságot többé-kevésbé hűen tükröző kép. Emellett fontos szempont volt számunkra, hogy olyan ismeretanyag kerüljön kiválasztásra, amely elsődlegesen a téma elméleti áttekintéséhez szükséges, ezért az ismeretanyag összeállításánál szándékosan eltekintettünk a különböző antropometriai vizsgálati és értékelési módszerek ismertetésétől.

Zsákai Annamária

TARTALOM – CONTENTS

Eredeti közlemények – Original papers

- KISS K., SZENICZEY T., MARCSIK A., SZVÁK E., KARLINGER K., MÉSZÁROS KIS ZS., SZABÓ L., SKLÁNITZ A., BUCZKÓ K., SZÓKE B.M., HAJDU T.: Kehida-Fövényes 8–9. századi népességének történeti embertani vizsgálata – *Anthropological data to the late Avar Period in Zala county – Examination of Kehida-Fövényes (8–9th century)* 3
- ÉVINGER S.: Egy specifikus büntetési forma? – Végtag-amputációs esetek a 9. századi Mosaburg (Zalavár) vonzáskörzetében – *A specific form of corporal punishment? – Limb amputations from the 9th century Mosaburg (Zalavár)* 27
- NÉMETH E., KUSTÁR Á., SZÉKELY G., KLIMA L.: Az apai vonalú N haplocsoport szerepe a mai baskírok, tatárok és magyarok genetikai kapcsolatrendszerében – *The role of paternal haplogroup N in the genetic relationship of Bashkirs, Tatars and Hungarians* 43
- FEHÉR P., ANNÁR D., ZSÁKAI A., BODZSÁR, É.: Pszichoszomatikus tünetek gyakoriságát befolyásoló tényezők 18–90 éves nők körében – *The determinants of psychosomatic health complaints in 18–90 year-old women* 65

PhD tézisek – PhD theses

- SZENICZEY T.: A Kelet-Dunántúl avar kori népességváltozásainak történeti embertani vizsgálata – *Biological reconstruction of the Avar Period population changes in Eastern-Transdanubia* 79

Köszöntés – Salutation

- FARKAS L.GY.: Pápai Júlia köszöntése – *Salutation to Dr. Júlia Pápai* 89

Megemlékezés – Commemoration

- ZSÁKAI A., PAP I.: Bodzsár Éva (1947–2019) 91

Hírek – News

95

Könyvismertetés – Book review

101

